

ARADI HIRDETŐ.

11-ik szám.

Szombaton Mártz 17-én 1849.

8-ik évi folyam.

 Az előfizetésidő és hirdetések valamint ezen lapra, ugyszint az „Arader Kundschaftsblatt“-ra naponként elfogadtatnak a szerkesztőség irdájában, Forray utczában, Viszkub háza 1. emeletében.

 Egy kis tör, zöldes bivalybőr tokkal, elveszett Aradon az utcán. Megtalálója a kézbesítésért jutalmul két pengő forintot kap a szerkesztőségnél.

H i r d e t é s.

Europai hírességű tokaji formint szőlővessző nagyobb mennyiségben Paulison Lóczy Zsigmondnál kapható.

Száz vesszőnek ára 1 ft 20 kr. pp.

Ezen mind termésére, mind finomságára nézve egyaránt jeles szőlőfaj a hegyaljai bortermesztők figyelmébe ajánlatik.

Megrendeléseket tehetni Aradon Dániel Lázár urnál, 5pacsirtautczai saját házában.

Ménesi aszúbor

és máslás 1839-ik és 1844-ik évről itczéknél kapható az Istvántéren

Nikolits Péternél.

Eladó széna.

Szecsánszky Lázár Gája külvárosi 301 sz. majorjában találtató széna mennyiség, mázsája 1 pengő forinton minden időben eladó. Ertekezhetni a tulajdonossal a szén-téren Tököly-féle nagy ház mellett 272 sz. a. lévő tulajdon házában.

Egy pecsenyeforgató 2 nyárssal, melly eddig kevés használatban volt, jutányos áron eladó. Tudósítást vehetni a szerkesztőségnél.

28 font szép fonott lószőr eladó; miről bővebbet a szerkesztőségnél.

J e l e n t é s.

Pankl házában, kigyóutczában a Tököly-féle kert átellenében, 3 szoba, konyha és kamara bérbe kiadó.

143 sz. H i r d e t é s.

Az aradi álladalmi urodalom ménesi kerülete részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a paulisi határban Baraczká és a zimándi pusztá határában Gropa nevek alatt találtató uro-

dalmi kaszálóföldek, mint olyanok használandók, egy vagy több évre a legtöbbet ígerőknek nyilvános árverés útján haszonbérbe fognak adatni.

A nyilvános árverés határideje f. e. martzius hó 22-ik napjára határozott, melly árverésnek elmúltával utóigéret el nem fogadtatik.

Ki ezen árveréshez járulni szándékozik, a kített napra a paulisi tiszttartói hivatal irdájába, hol az árverés reggeli 9 órakor kezdődni fog, ezennel illendően meghívattatik.

A' ménesi álladalmi Tiszttartóság.
Paulison február 27-én 1849.

H e l y b e l i.

Nálunk az egész hadrendszer megváltozva lenni látszik, mert mialatt azelőtt mindkét felől folyton tüzeltetett, az most csak időnként és kivált részünkről igen csekélyen történik.

Azon elszárynyalt hirre, mikép csütörtökön martz. 15-én városunk a várból ágyuztatni fog, valódi kiköltözés támadt — éjjel 's nappal látánk házbútorokat elhordani és a tulajdonosok tanyáik és szöleikbe, sőt távolabb eső helységeibe is elrejtekeztek. Így történt, hogy kedden f. hó 13-án egy oláh fuvaros idevaló lakos hordait elhordani akarván, a várból észrevéttetett, és a teher hihetőleg lőszernek tartatván, a fuvarost egy ágyugolyó érte, mire az azonnal halva maradt.

14-ke estén 9 óra tájban a várból városunkba egy ágyulövés történt, mit már is nagyobb veszély előrsének vélénk, azonban az éj csendesen folyt le, és épen úgy dicső napfényben viradt meg Martz. 15-ke.

Ezen örökké emlékezetes 1848-ki névnapon a sírkerti kápolnában, melly előtt nagy sátor állított fel, nagymise tartatott, hová minden rendű és rangú buzgólkodók nagy számmal gyültek össze. — A' mise után t. Minorita szerzetbeli hitszónok a sírkert előtti téren czélszerű magyar szónoklatot tartott, mellynek bezártával az egybegyült katonaság és egyéb buzgólkodók „Eljen Kossuth“ kiáltással széledtek el.

Közbeszéd szerint Aradvárának eddigi parancsnoka, Berger b. tábornagy nyugdíjaztatván, bécsbe költözött, kinek helyébe állítólag Gläzer tábornok Temesvárról ide érkezett.

Mi tőlünk Kiss Pál alezredes eltávozott, 's helyét Vécsey tábornagy foglalá el.

V e g y l e t.

—* A' hadügyminister úr által, az aradi táborba: Dr. Landshut István, törzsorvosul kineveztetett.

—* A' haza érdekében szerzett érdemek jutalmazhatása végett ideiglenesen, míg a' valóságos díszjelek elkészülendnek, egyszerű érdemjelek fognak kiosztatni, három osztályban.

Az első rendűvel jutalmaztatnak az önálló parancsnokságot viselő tábornokok és törzstisztek kitünő tetteikért, és áll az: egy sugárokkal kerített ezüst csillagból, mellynek közepét arany babérkoszoru, 's a' magyar kettős kereszt, szinte aranyból, ékesíti.

A' 2-ik osztály ideiglenes pótdíszjel leendő, egy ezüsből készített babérkoszoru, melly mint csaté égő piros szalagra alkalmazva, 's a' babérkoszoru közepében magyar kettős kereszt van helyezve tiszta aranyból, égő piros szalagon a' mell bal részén fog hordatni.

Ezen második rendű díszjel azok számára van rendeltetve, kik vagy kétségtelen legnagyobb veszedelem közt különös kitüntetéssel és jó sikerrel teljesíték kötelességeiket, vagy szabad elszántságból is hasonnemű nagy tetteket visznek véghez, mellyek nem csupán egyéni vitézség, hanem egyszersmind hadi combinatio eredményei, 's mellyekből az álladalomra nevezetes haszon is árad.

A' 3-ik osztály szinte úgy van ékítve mint az előbbeni azon különbséggel, hogy ezen díszjelnél a' babérkoszoru kisebb, 's az aranyból készített kettős kereszt elmarad, ez is égő piros szalagon a' mell bal részén fog hordatni.

Ezen kitüntető jelre mindennemű rangbeli katonai tehet érdemet, mert az a' személyes bátorságért szolgál jutalmul, és minden az illető egyének által véghezvitt olyas hadi tettek után járulandó, mellyek egyéni feláldozással és veszedelemmel összekötvék, szóval oly tettek, mellyek általánosan el vannak hős tetteknek ismerve a' katonai életben.

Ha a' második osztályu díszjelt közvitéz vagy altiszt nyeri el, ha tisztségre alkalmas, a' díszjellel együtt az illető egyén legifjabb tiszti állásba 's illetménybe lépend, ha pedig ilyenre képességgel nem bírna, napidíja kétszereztetik.

Egyik vagy másik érdemjelnek birtoka ki nem zárja azon jogot, miszerint az illető egyén egy más nagyobb vagy kisebb rendű, sőt ugyanazon érdemjelnek birtokába is ne jöhessen.

A' szolgálat ideje alatt a' 3-ik rendű érdemjellel, és pedig az őrmestertől lefelé számítandó legénység számára van összekötvé egy, élte fogytáig kijárandó 10 pkrból álló napidíj; a' második érdemjellel pedig, ha annak birtokosa alkalmazásrai képességgel nem bírna, szinte holta napjáig kétszeres napidíj.

Főtisztek, kik bármely érdemjelnek birtokában vannak, szolgálat ideje alatt semmiféle külön járulékból nem részesülnek. Midőn azonban nyu-

galmaztatvák, akkor a' 3-ik rendűnek birtokos rendes nyugdíjának $\frac{1}{3}$ mad részét, 2-ik rendűnek tulajdonosa pedig főtisztától kezdve ezredesig bezárólag a' nyugdíjának felét huzandja külön pótlárulékul élte fogytáig.

Nyugalmozott tábornokok, altábornagy és tábornagyok mint második rendűnek 1000 pftot, míg első rendűnek birtokosa pedig 1500 pftot nyerenek évenként élte fogytáig.

Özvegyei azon egyéneknek, kik az érdemjelnyerésekor már házasságban éltek, férjük elhunytja után szinte azon járulékból részesülnek mellyet az elhunyt életfogytáig huzott. Ugyan e jótékonyágban részesülnek az illető apa és anyjának árva is, kik atyjuk részéről nyert kitüntetései ideje előtt születtek, 24 éves korukig.

—* A' haza nevében az országgyűlés által választott országos honv. bizottmány, mart. 8. 3049/e sz. a. kelt rendelete alapján: Kiss Ernő altábornagy, — Vetter Antal altábornagy, — Görgei Arthur tábornok, — Bem József tábornok, — Damjanics János tábornok, — Perczel Mór tábornok, és Guyon Richárd ezredes urak érdemeik tekintetéből a' nemzet hála jutalmul, a' katonai érdemjelek második osztályával feldíszesítették.

—* Dembinszky altábornagy és a' seregbeli tiszti kar között oly differenciák ütöttek ki, mellyek a' hazát a' győzelemre okvetlen szükséges katonai fegyelemnek felbomlása által veszélyel fenyegetik. Az egyesült seregnek minden törzstisztei egyesülvén, Szemere Bertalan országos honv. bizottmányi tag és felső magyarországi teljhatalmu országos biztos úr vezérlete alatt tanácskozmányt tartottak, mellyben a' fővezér Dembinszky altábornagy irányában bizalmatlanság nyilatkoztatott ki. A' dolgok ezen helyzetében Szemere Bertalan országos biztos úr ideiglenesen akként intézkedett, hogy a' seregben a' legidősb tábornok, a' ki Görgei volt, ideiglenesen vigye a' parancsnokságot, addig, míg a' kormányelnök a' hadministerium közbenjöttével intézkedne.

A' kormányelnök úr a' hadügyminister és Vetter tábornagy karifőnök ural a' helyszinén felvilágosítást vevén, a' tiszti kar részéről a' fővezér irányában lett bizalmatlanság nyilatkozatát a' katonai fegyelemmel összeegyeztethetőnek nem ismervén, azt határozottan rosszalándónak tartotta; ezzel Dembinszky altábornagy úr megelégedvén, de azon sereg vezérletétől, mellyben iránta bizalmatlanság nyilatkozott, magát dispensáltatni kérte, kérvén magát más intézkedésekre használtatni.

Ennek következtében, a' Szolnok körül egyesült hadseregnek vezérlete irányti dispositiot függőben tartván, a' sereg Tisza-Füred táján volt részének, — nevezetesen Görgei, Répási és Klapka vezénylete alatti hadosztályának, mellyet máshová besorozni a' kormány szükségesnek nem tartott, — vezérlete Görgei tábornok urala alatt. — Az alsó hadsereg vezérlete pedig, miután Vó-

csey tábornok nemes resignációval a' vezérletet ideiglenesen Damjanics tábornoknak általadta volt, — Damjanics tábornoknak akkép adatván, hogy az ezen hadsereg testekben beolvasztott hadosztályok, úgy az aradi, és a' legközelebbi órákban Perczel tábornok úr vezénylete alá bizandó Szeged-bácsi hadseregnek, nem különben az ország váraiban lévő őrségeknek élén álljon. — Magyarország hadseregének fővezérévé mindaddig, valaméddig az egyesült munkálatoknak szüksége tartand, Vetter altábornagy úr neveztetett ki.

—* Szolnok ismét kezünkben van! Damjanics és Vécsey tábornokok mártz. 4-én Szolnokot megtámadták, és sánczai daczára szerencsésen bevették; az ellenséget pedig, melly rendetlen futásra kényszerítették, Abony felé üzték. Tizenegy darab 6 és 12 fontos ágyu, 12 megakart lőszerkocsi 's számos lovakat, valamint a' 2-dik vasasereg pénztárát 7000 ezüst forintokkal elfoglalták, harmadfél száz embert, köztük számos fő 's több törzstiszteket elfogtak. — Hadainkról mondhatni, hogy mindnyájan kitünő vitézséggel és bátorsággal harcoltak. (Közlöny.)

—* A' szolnoki szerencsés csatáról következő részletességek jöttek tudomásunkra: az ellenség eddig összeszedett halottai száma, a' Zagyvára fultakon kívül, 1890-re megyen; sebesülteit 300 szekeren szállították Pestre. Az elfogott fegyverekből egy pionier zászlóaljunkat és két más ezredet szereltek fel. A' mieink közül 163 hullott el és sebesült meg. A' 3-ik zászlóaljból 62 esett el. — Csata után e' zászlóalj előtt Damjanics levett süveggel megállván, így szóla hozzá: „fiaim! kevesebben vagytok, mint ezelőtt fél nappal; — úgy viseltétek magatokat, hogy megérdemlenétek mindnyájan, hogy tisztekké legyetek: de hol lenne akkor nekem a' harmadik zászlóalj.“ — A' legénység éljent kiáltott rá. — A' Zagyvára futasztottak közt van egy tábornok is.

—* A' honvédelmi bizottmányhoz folyó márt. hó 9-én T. Füredről következő hivatalos tudósítás érkezett:

A' pesti guerilla csapat Oroszhegyi Józsa vezérlete alatt f. hó 8-án, midőn az ellenség Egerből kivonult, nyomban utána megjelent, és Maklárón három ellenséges ágyut lovastól elfoglalt.

Ugyanezen guerilla csapat már sok fegyvert szedett el az ellenségtől, a' foglyok száma is sokra megyen, mellyeket összefogdosott. A' népben lelkesedést táplál jártában, keltében, 's az ellenség száguldozóit korlátozza. Debreczen márt. 12-én 1849. A' honv. bizottmány nevében Kossuth Lajos. (Alf. Hirl.)

—* Mártz. 4-én este megtámadtattak a' szabadkai előőrsök a' ráczok által 2000 ember és 8 ágyuval — a' szabadkai őrizet azonban visszaverte az ellent. 5-én újra nagy erővel támadott az ellen, 's azért Gaal alezredes Földváry őrnagyot

4 ágyuval és 8 századdal 's 1 osztály lovas nemzetőrrel Pacsér felől az ellent megtámadni kiküldötte.

Egy része a' horgosi őrizetnek Bene alezredes vezénylete alatt az ellenségnek jobb oldala felé működött 's a' centrum egyenesen Bajmoknak — az ellenségnek épen elébe — tartott. Erős harc után seregeink vitézségének végre sikerült az ellent tökéletesen megszasztani, 150 halott hátrahagyásával futott rendetlenül — vitézeink szuronyt szegezve vettek el tőle 3 ágyut — egyik 18, másik 6 's a' harmadik 3 fontos — és 3 munitios szekeret tele munitioval, egy 18 fontos munitioval terhelt szekerek gránát által légbe röpítették, sok lovai megsebesítettek, és egészen Bajmokig kergettettek.

Jeles tüzer parancsnokunk Paganini egyik lábát elveszté.

Végre nem lehet az egész seregnek — melly egy részt önkénytesek és nemzetőrökből áll — dicső viseletét és vitézségét Gaal alezredes jó vezénylete alatt említetlen hagyni. (Közlöny.)

—* Midőn hire jött, hogy a' Zaniniak átmentek az ellenséghez, elbeszélék e' hírt egy a' debreczeni kórházban sebben fekvő azon ezredbeli olasz katonának, — és határozottan tagadta a' hír valóságát, azt mondván: hogy ő ismeri bajtársai gondolkozás módját. És ime a' hír csakugyan csalódásból származott. Atpártolás helyett a' szerencsétlen zászlóalj vitézsége áldozatja lett, kápolnára ugyanis benyomulván, a' vitézül előhaldó olaszokat az ellenségtől felgyújtott helység tüze és füst elfedte, erre a' sereg többi része megállapodott, 's visszavonult, a' Zaniniakat pedig az ellenség bekerítvén, legnagyobb részét lekonzolta. Mondják, hogy őrnagyok Ventarini, nehogy sebe miatt elfogják, agyonlőtte magát. — A' zászlóaljból megmenekült egy pár száz olasz bajtárs mártz. 5-én délután érkezett vissza Debreczenbe, és ez nap este hangászkaruk a' magyarország főhadi parancsnoka laka előtt tisztelkedett. (Alf. Hirl.)

—* Mennyiben igaz az, hogy a' ráczok velünk egyezkedni akarnak, a' következő elfogott levél elég világosan tanúsítja, mellyet az a' gyönyörű mákvirág Babarcezi irt a' ráczok vajdájának. A' levél tartalma a' következő:

Kedves barátom Stratimirovics!

A' pártütő magyarok seregünket Pest felé nyomják, jóformán Rákoson akarnak megverettetni. A' császári seregek engedni fognak, hogy itt, hol teljes erővel lesznek, egészen semmivé tegyék. — A' terv az, hogy csakugyan Pestnél legyen a' magyarok temetője. A' rendes katonaság töletek elparancsoltatik ugyan, hogy itt működjék, de úgy intézzétek a' dolgot, miként ne tudják meg a' veletek szembe álló ellenségek, mert vérszemet kapnak, és veletek könnyen bánnak. Használjatok cseleket, 's a' vakmerőségig bátrak legyetek; a' mint Zombornál használt a' csel, 's ti ehhez értetek; a' Bácsban lévő magyaroknál van még

emberünk, ki barátja ügyünknek, 's cseleketeket érteni fogja, ő azokat hasznunkra fordítja. Ha valahogy lehet, minél hamarabb a' Verbászon és Kúlán ott hagyott lisztet és zabot császári seregeink számára segítenéd Pest felé mozdítani, fogunk rendelkezni, hogy az ellenség hatalmába ne kerüljön. — Gyűjtsetek minél több élelmet össze, mert itt nem sokáig láthatjuk el seregeinket. Már jött hivatalos tudósítás, miszerint Hurbán barátunk jól viseli magát. Ó herczegsége erősen készül, hogy az egykori lengyel lázadót, most a' magyarok vezérét hurokra kerítse; a' szemtelen azt merte mondani, hogy Marciusban Pesten lesz. Többnyire ajánlva barátságodba vagyunk 's leszünk barátod Babarczi Antal m. k. (Tiszavid. Ujs.)

—* Az egész bánóságban egyik helységnek a' másikkal szabad közlekedése van. Temesváron kiadott utlevéllel ellehet menni Pestre 's Horvátországba. A' lázadók (értsd magyarok) kezein levő megyékbe azonban csak kémek járhatnak.

Falragaszok hirdetik a' bánáti népnek, miszerint a' magyar hongyülés eloszlott 's a' lázadók feje Kossuth Lajos néhány párttűtő barátival faluról falura 's erdőkben bujdosik. Kossuth Lajos elfogatása végett Windischgrätz több ezer példányban leküldé Pestről a' pártfőnök arczképét 's a' bánáti népet több rendű kiáltvánnyal helységről helysére fölhevítá: hogy ha a' községbirák 's postahivataloknak megküldött arczképhez hasonló egyént találnak, fogják el.

Szinte falragaszokban hirdettetett, hogy a' császári katonaság 's a' császári trón rendíthetetlen oszlopai, a' szerbek febr. 8-án elfoglalták ugyan O-Aradot, azonban, minthogy az megtarthatlan positio, költség és haderő kimelés tekintetéből czélszerűnek találták egy időre oda hagyni.

A' temesvári parancsnokság azonban olly hitben levén, hogy hadseregünk az ellenséges truppot ravaszul csalta Aradvárosba 's e' ravaszágban az aradi polgárok is részesek: deputatiót kül-

dött Windischgrätzhez azon kérdéssel: mit csináljon Aradvárossal? kiraboltassa-e ujlag mint febr. 8-án, vagy teljesen hamuvá égettesse, mint több bánáti helységeket?

E' kérdésre még nem érkezett ugyan felelet azonban a' temesvári soldatesca ujjabb 's több oldalról megtámadást tervez Arad ellen.

A' soldatescahoz a' vagyontalan szerbeket kívül nemcsak az oláhok, hanem a' németek is csatlakoznak.

Beszélik, mikép a' kipusztított 's laktalan helységekre Jellasics horvátokat fog telepíteni.

Temesvárra 's Lugosra járnak bécsi 's pesti lapok 's különfajta győzelemlapok. Becsületes magyar lapot, melly a' jobb érzelműeknek irányadóul szolgálna, nem kaphatni sehol. (Alf. Hirl.)

—* Három a' táncz a' csárdában; három hős van a' hazában: huszár, honvéd és tüzer. Édes fia a' hazának mind a' három; soká éljen mind a' három! mert nem szopik addig az ellenség tejet e' jó anyjától.

Gabona-, liszt-, széna- és szalma árak
Martziushó 16-ól 1849.

Nevenként:	Egy posonyi mérő váltópénzben					
	legjobb		középsz.		silány	
	ft.	kr.	ft.	kr.	ft.	kr.
Tiszta búza	7	30	7	15	7	—
Kétszeres	6	30	6	15	6	—
Rozs	5	—	4	45	4	30
Arpa	3	—	2	50	2	45
Zab	3	30	3	15	3	—
Kukoricza	3	45	3	30	3	15
1 mázsa lángliszt	18	—	—	—	—	—
1 „ Zsemleliszt	16	—	—	—	—	—
1 „ Fehér kenyérl.	13	—	—	—	—	—
1 „ Fekete szinte	10	—	—	—	—	—
Széna mázsa	3	—	—	—	—	—
12 mázsa Zsubszalma	—	20	—	—	—	—

Mártz	Neve és sorsa a' meghalálozottak	Vallása	Kora	Betegsége	L a k á s a és halálozati helye
4	Szakács Magdolna, házmesternő	Kath.	32 e.	tüdőlob	Batthyánytér.
—	Tedeschi Robert, kereskedő' f.	—	28 hó	fejvízkór	Kossuthutca} 638
—	Mihajlovits György, napszámos	G. n. e.	36 e.	tüdőlob	Czímerutca} 666
6	Sztankó Mária, földész nő	—	60 —	tüdővész	Gája k. v.
—	N. N., ismeretlen	—	60 —	halva találtatott	Marospart.
—	Tautner Mária, ácslegény' l.	Kath.	4 n.	görcsök	Demeterutca} 169
—	Schvartz Anna, leányé	—	7 hó	szinte	Téglautca} 377
7	Mihutz Katalin, földész' l.	G. n. e.	7 —	szinte	Gája k. v.
9	Szák Persida, szinte	—	12 e.	gutaütés	Poltura.
10	Illin Jotza, földész' f.	—	5 —	forroláz	Gája k. v.
—	Pleskovits András, szinte	Kath.	7 —	vöröshimlő	Magyarváros' } 57
—	Sirian Flora, szinte	G. n. e.	1 —	görcsök	Poltura.
—	Zapletál Louis, kereskedő' f.	Kath.	16 hó	szinte	Téglautca.
—	N. N., ismeretlen	—	60 e.	halva találtatott	Városház.

Szerkeszti, kiadja 's nyomtatja Sveszter Ferencz.